Taru ja Tarmo Väyrynen

Tilinteon aika

Vuorileijonan varjo 10

Tilinteon aika

Taru ja Tarmo Väyrynen

Tilinteon aika

Vuorileijonan varjo 10

© Taru Väyrynen; Tarmo Väyrynen, 2018
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN 978-952-80-0260-4

Sirpi

Helteen kuivattamassa maassa jaksoivat enää sinnitellä vain sitkeimmät kasvit. Punertava multa oli monin paikoin paljaana, ja tuuli nosti pölyä ilmaan. Syksyn kuukausina sirpiläiset tapasivat jo kaivata ensimmäisiä sateita, mutta tänä vuonna niiden viivästymisestä iloitsivat muutkin kuin oliivinviljelijät, jotka vielä keräsivät jälkisatoa. Maanjäristyksen aiheuttamien tuhojen korjaaminen oli kesken, ja myös Matalan kylässä osa ihmisistä asui edelleen tilapäissuojissa.

Sirpin armeijan sotilaat oli komennettu auttamaan korjaustöissä. Yksi ryhmä rakensi uutta kattoa syrjäiseen taloon. Katon kannatinpuut olivat jo paikoillaan, ja niiden päälle oli ladottu riittävästi ruokonippuja. Nyt kannettiin savea katolle, jossa sitä levitettiin paksuksi kerrokseksi.

Työväen ja rakennustarvikkeiden seassa pihamaalla oli kolme pientä lasta ja muutama vuohi. Lapset olivat kaivaneet pihalle kuopan ja kantaneet siihen savea, jota he innokkaasti sekoittivat. Heillä kaikilla oli yllään vain lyhyet paidat, ja heidän jalkansa ja kätensä olivat saven peitossa.

Dotar lähestyi pihaa, ja lapset kipaisivat uteliaina katsomaan tulijaa. Huomattuaan Dotarin arpiset kasvot pienin lapsista kirkaisi kauhistuneena, ja muutkin pysähtyivät.

– Ei minua tarvitse pelätä, Dotar sanoi tyynnyttävästi. – Etsin Karetaa, minulle kerrottiin, että hän on täällä.

– Kuka on Kareta? kysyi se lapsista, joka oli heistä kool-

taan keskimmäinen.

– Kareta on ylipäällikkö, kookkain lapsista sanoi opettavaisesti. – Kaikkien pitäisi tietää se. Tenaa on Sirpin hallitsija, ja Kareta on Sirpin armeijan ylipäällikkö, ja tuo ruma musta mies on Dotar, eikä hän ole vaarallinen.

– Olet oikeassa, Dotar sanoi. – Mutta onko Kareta täällä? Minulla on asiaa hänelle.

Lapsi osoitti penkkiä, jonka päällä oli sekalaisia vaatemyttyjä, ja sanoi: – Ylipäällikkö riisui melkein kaikki vaatteensa tuohon, nehän olisivat muuten sotkeutuneet. Mutta nyt on aika vaikea enää erottaa, kuka on ylipäällikkö.

Dotar katsoi puolialastomia, saveen tahriutuneita miehiä. Hän yritti löytää joukosta kookkaan, lihaksikkaan ja vaaleahiuksisen. Sellaisia olikin, mutta kukaan heistä ei tarkemmin katsottuna ollut Kareta.

Dotar meni lähimmän miehen luo ja kysyi: – Tiedätkö sinä, missä Kareta on?

Mies oli kaatamassa sammiossa olevien kuivien savipaakkujen päälle vettä ja sanoi työtään keskeyttämättä: – Ylipäällikkö on katolla levittämässä savikerrosta.

Kiinnittämättä sen enempää huomiota Dotariin mies laski vesiastian syrjään ja otti käteensä kepin, jolla hän alkoi sekoittaa sammiossa vellovaa massaa.

– Käy pyytämässä Kareta tänne, minulla on hänelle asiaa, Dotar sanoi.

– Ei se nyt onnistu, mies totesi. – Katon teko on sellaisessa vaiheessa, että on toimittava nopeasti. Savi ei saa olla liian märkää levitettäessä, mutta se ei myöskään saa kuivahtaa ennen kuin riittävä kerros on valmiina.

– Sinähän olet palveluksessa oleva sotilas, Dotar varmisti.

– Olen, mies sanoi. – Mitä siitä?

– Hae heti ylipäällikkö tänne, Dotar sanoi. – Hänelle on nyt tarjolla ikävämpää ja vaikeampaa työtä kuin katon teko.

Mies vilkaisi Dotaria uhittelevasti kuin aikoen sanoa, ettei ollut velvollinen ottamaan vastaan tämän käskyjä. Dotar oli jo aikeissa lähteä itse nousemaan katolle, mutta sitten mies muuttikin mielensä ja ärähti: – Minä menen, mutta varo itseäsi, jos juoksutit minua turhaan.

Dotar jäi odottamaan. Lapset eivät enää olleet kiinnostuneita hänestä, mutta yksi vuohista lähestyi häntä vaikuttaen puskemishaluiselta. Dotar harhautti sitä hiukan kädenliikkeellään, ja rapsutti sitä sitten. Nuoren vuohen tapaan tämäkin menetti heti kiinnostuksensa kamppailuun päästyään helliteltäväksi.

Nainen, joka kantoi pihaan lisää kuivaa savea, pysähtyi katsomaan Dotaria. Hän oli yhtä tummaihoinen kuin Dotar, ja koska kaikki pihalla oleilevat lapset olivat vaaleaihoisia, hän ei varmaan kuulunut samaan perheeseen.

– Taidat olla tottunut vuohiin, nainen huomautti.

– Paimensin niitä lapsena, Dotar sanoi.

Nainen katsoi häntä tarkemmin ja sanoi kummastuneena: – Mutta sinähän olet kai jotain hienoa sukua. Eihän Metallin jumalan ylipapiksi muuten pääse.

– Minä kuitenkin pääsin, vaikka olen syntynyt Kraton alueen paimentolaisperheeseen, Dotar sanoi. – Ja kun nyt ajattelen asiaa, olisi ehkä ollut parempi jäädä vuohipaimeneksi. Tein paljon pahaa Metallin jumalan ylipappina.

– Kai sinä jotain hyvääkin teit, ei sinua muuten olisi valittu Sirpin hallitsijan neuvonantajaksi, nainen sanoi.

Dotarilla ei ollut virallista asemaa Sirpin hallitsijan neuvonantajana, vaikka niin yleisesti luultiin, koska hallitsija usein kutsui hänet mukaan neuvotteluihin. Useimmat sirpiläiset suhtautuivat siksi Dotariin kunnioittavasti, mutta sotilaat käyttäytyivät häntä kohtaan ylimielisesti. Karetaa hakemaan lähetetty sotilas oli kuitenkin hoitanut tehtävänsä, sillä katolta laskeutui kookas, kauttaaltaan saveen tahriutu-

nut mies, joka tuli kohti ja sanoi: – Tervehdys, Dotar ja Lara.

– Tervehdys, Kareta, nainen sanoi. – On aina ilo nähdä sinut ja tietää, että Sirpin turvana on sinun kaltaisesi mies.

– Minua ilahduttaa, miten te kapralaiset olette vapaaehtoisesti auttamassa, Kareta sanoi.

– Olemme kiitollisia maalle, joka hyväksyi meidät asukkaikseen alkuvaikeuksista huolimatta, Lara sanoi. – Ja maanjäristys aiheutti meillä pienemmät tuhot kuin muualla saarella. Tietenkin autamme.

Lara lähti kantamuksineen eteenpäin ja Dotar kysyi Karetalta: – Olisiko minun pitänyt tuntea hänet? Nimi vaikutti jotenkin tutulta, mutta en muista tavanneeni häntä.

– Et varmaan olekaan tavannut häntä, Kareta sanoi. – Sen sijaan muistat varmaan, että kun Sirpiin tuli paljon ihmisiä nälänhätää pakoon, vastaanottoleirissä tapahtui ikävä välikohtaus.

– Niitä tapahtui useita, Dotar huomautti.

– Yksi jäi kuitenkin ainakin sen alkuvaiheet nähneiden mieleen kuin poltinmerkkinä, Kareta sanoi. – Minut ja Verraka haettiin apuun, ja luulimme tulevamme selvittämään tavanomaista järjestyshäiriötä. Mutta paikalla olikin itkevä, verta vuotava nainen, ja kahdeksan miestä, jotka olivat joko osallistuneet joukkoraiskaukseen tai ainakin olleet yleisönä. Verraka otti naisen syliinsä ja kantoi hänet leirin parantajan hoidettavaksi. Minun tehtäväni oli kuulustella nuo miehet, enkä vieläkään pysty unohtamaan, miten minua raivostutti heidän virnistelynsä ja naureskelunsa. Heidän mielestään kapralaisnaisen raiskaaminen ei ollut vain oikeus vaan melkeinpä velvollisuus, koska kapralaiset raiskasivat heidän naisiaan.

– Muistan nyt tapauksen, Dotar sanoi. – Seuraavana aamuna nuo kaikki kahdeksan miestä löytyivät teltastaan sur-

mattuina.

Kareta hymähti ja sanoi: – Minun tehtäväni oli yöllä valvoa järjestystä leirissä. Verraka huomautti, että erityisen tarkkaan oli huolehdittava, että Laran omaiset eivät pääsisi tekemään kostoiskua. Järjestin kuitenkin pelkän normaalin valvonnan, joka sitten ei riittänyt. Saattaa jopa olla, että vartiossa olevat sotilaat olivat kuulleet tapahtuneesta, ja olivat tahallaan hiukan huolimattomia. Hyväksyin kuitenkin heidän selityksensä, jonka mukaan heidät harhautettiin hetkeksi toiseen osaan leiriä.

Dotar muisti hyvin, miten Sirpiä vielä silloin hallinnut Moiri oli ratkaissut asian. Leirissä oli ollut majoitettuna juuri tullut ryhmä. Moirin tulkinnan mukaan Sirpin laki ei koskenut heitä ennen kuin se oli selitetty heille ja he olivat sitoutuneet noudattamaan sitä. Hän hyväksyi sen, että kapralaiset tuossa tilanteessa rankaisivat syyllisiä omien lakiensa mukaan. Moirin päätöstä oli arvosteltu ankarasti ja kapralaisia oli pelätty. Vaikeudet olivat kärjistyneet, ja lopulta kapralaisille oli tilanteen rauhoittamiseksi järjestetty erillinen itsehallintoalue. Se oli ollut onnistunut ratkaisu, sillä he olivat sopeutuneet, heistä oli tullut Sirpiin hyödyllinen kansanosa, ja heitä kohtaan tunnetut ennakkoluulot alkoivat hälvetä.

Vuohi tönäisi Dotarin kättä vaativasti, ja Dotar rapsutti eläintä taas. Kareta sanoi: – Sinulla on kai minulle jotain asiaa. Tuskin pyysit hakemaan minut tähän vain esitelläksesi haisevaa vuohta.

– Tämä vuohi ei haise, Dotar huomautti. – Vuohipukki haisee, varsinkin silloin, jos sen kiimalle on kohde lähellä. Tämä on hyväntuoksuinen pieni eläin, ainakin verrattuna hikiseen mieheen.

– Olet oikeassa, minun on käytävä pesulla, Kareta sanoi. – Onko asiasi niin vakava, että en voi enää tänään palata

tänne jatkamaan töitä? Siinä tapauksessa minun on siirrettävä vastuu sotilasryhmästä jollekin toiselle.

– Tee se, Dotar sanoi.

Kareta katsoi ympärilleen ja huusi sitten: – Reilo, minä lähden. Tänne jäävät sotilaat ovat nyt sinun komennossasi.

– Asia selvä, ylipäällikkö, vastasi hiukan kauempana oleva mies.

Lähellä oli vesiastia. Kareta huuhteli hiukan käsiään, kasvojaan ja paljasta ylävartaloaan, mutta totesi sitten: – Minun on paras mennä pesemään loput joessa.

Hän osoitti penkillä olevaa myttyä ja sanoi: – Dotar, kanna sinä nuo minun vaatteeni ja varusteeni, että ne eivät sotkeudu saveen.

Dotar keräsi nyytin syliinsä ja hillitsi harmistumistaan vakuuttamalla itselleen, että pyyntö oli täysin asiallinen, vaikka Kareta esitti sen kuin käskyn, ja vaikka Dotar katsojien mielestä vaikuttaisi Karetan vaatteita kantaessaan palvelijalta. Juuri tällaisista pikkuseikoista johtui, että sotilaat suhtautuivat häneen ylimielisesti.

Karetan vaatteiden seassa olivat hänen aseensa. Hiukan haikeana Dotar ajatteli, että Sirpi oli muuttunut sen vajaan kuuden vuoden aikana, jonka hän oli täällä asunut. Nyt pidettiin jo aivan luonnollisena, että sotilaat olivat aseistettuja muulloinkin kuin harjoituksissa ja erityisen vaarallisissa tehtävissä.

He lähtivät kävelemään jokea kohti. Vuohi kipaisi heidän perässään. Dotar kääntyi, läimäytti kätensä yhteen ja teki torjuvan eleen. Vuohi totteli ja palasi kotipihaansa.

– Osaat käsitellä niitä, Kareta sanoi. – Minulla on niistä usein harmia, ne pyrkivät puskemaan. Varsinkin naapurin pukki on niin kiusallinen, että joskus tekisi mieli vääntää siltä niska nurin, mutta enhän voi vahingoittaa toisen omaisuutta.

– Se varmaan kokee sinut taisteluhaasteena, Dotar sanoi. – Pidä taskussasi leipäpala, ja kun pukki seuraavan kerran hyökkää, yllätä se puhumalla sille ystävällisesti ja ojenna sille nokare leipää. Rapsuta sitä sitten, ja jos se on kiltisti, tarjoa vähän lisää. Voit kokeilla rusinaakin, tai joitakin lehtiä.

– Kuulostaa vihollisen lahjomiselta, Kareta sanoi. – Mutta kannattaahan tuota yrittää, naapurisovun takia.

Koorajoen pinta oli tähän aikaan vuodesta alimmillaan, mutta silti se virtasi leveänä ja vuolaana. Dotar istui rantatörmälle odottamaan. Kareta riisuutui. Dotar vilkaisi häntä hymyillen ja sanoi: – Olet sinä komea mies.

Kareta vaikutti hiukan nolostuneelta ja kysyi: – Luuletko minun esittelevän itseäni?

– Esitteletkö sinä? Dotar kysyi.

Kareta kohautti olkapäitään ja sanoi: – En tiedä. Ehkä. Minua kiehtoo ajatus, että katsot miestä sillä tavalla kuin ainakin kuvittelen naisten joskus katsovan minua.

– Jos ymmärrän sinut oikein, en ehkä syty ihan samalla tavalla kuin ne naiset, Dotar huomautti. – Ulkonäkösi herättää lähinnä kateutta, haluaisin itselleni tuollaiset lihakset, vaikka olenkin ollut liian laiska hankkiakseni ne. Niitä muita tunteita minussa herättävät hiukan toisenlaiset miehet, ja joskus naisetkin.

– Oletko ollut naisten kanssa? Kareta kysyi.

– Olen, ja jos lukumäärää ajatellaan, naisia on ollut enemmän kuin miehiä, Dotar sanoi. – Mutta mene nyt peseytymään siitä. En tapaa selostaa tuollaisia asioita kuin korkeintaan kovassa humalassa.

Kareta laskeutui veteen mukanaan saveen tahriintuneet housut. Joki syveni jo rannan tuntumassa niin paljon, että peseytyjä sai ponnistella ollakseen tempautumatta virran mukaan. Dotar katseli maisemaa, joka joen takana vähitellen kohosi, ja muuttui kauempana Maaravuoren rinteeksi.

Maaravuoren pohjoissivun tiheän metsän vehreyttä ei kesän kuivuus näyttänyt muuttavan mitenkään. Dotarin mielestä se oli yhtä suuri ihme kuin sekin, että Koorajoen vesi ei koskaan ehtynyt. Ja ihmeellistä oli myös aina syksyisin nähdä, miten kesän kuivattama luonto elpyi kaikkialla, kun sateet alkoivat.

Kareta nousi joesta, ravisteli enintä märkyyttä itsestään, väänsi pestyistä housuistaan veden pois mahdollisimman tarkkaan, oikoi ne sitten ja puki ne ylleen. Ne olivat pellavakankaiset kesähousut ja kuivuisivat nopeasti sen verran, että niihin pukeutuneena saattoi huoletta mennä ihmisten näkyviin.

– Kerro jo asiasi, hän pyysi. – Olen huolissani. Jotain pahaa on varmasti tapahtunut, sillä et sinä muuten olisi tullut etsimään minua.

– Olet oikeassa, uutiseni ovat ikäviä, Dotar sanoi. – Mutta haluan kertoa ne kaikessa rauhassa, kun voimme samalla istua laatimassa suunnitelmaa siitä, miten kannattaa toimia. Meidän pitää yhdistää tietomme ja vertailla niitä, eikä tämä ole oikea paikka siihen.

– Mennään minun työhuoneeseeni, Kareta sanoi. – Siellä voimme keskustella rauhassa.

Hän puki ylleen sotilaspaidan ja sen päälle asevyön, kiinnitti miekan vasemmanpuoleisen kainalon alla olevaan kannattimeen, irvisti Dotarille ja sanoi: – Jos kysyt, esiinnynkö taas, vastaus on kyllä. Sotilaaksi pukeutuessani koen aina esiintyväni.

– Kai se kuuluu asiaan, Dotar sanoi. – Sellaista se oli Metallin jumalan pappinakin, pukeuduttiin pappeuden esittämistä varten. Ylipappina se oli erityisen tarkkaa, sääntöjen mukaan ei olisi koskaan saanut esiintyä julkisuudessa ilman virallista asua.

– Olit vaikuttava näky silloin, Kareta myönsi. – Tunsin

Merikauppiaiden hallitsema Iisip pyrkii valloittamaan muut merikaupan keskukset. Sirpissä valmistaudutaan puolustamaan maan itsenäisyyttä, vaikka osa sirpiläisistä merikauppiaista toivottaisi Iisipin joukot tervetulleiksi uskoen hyötyvänsä vallan vaihtumisesta. Nuori hallitsija Tenaa yrittää turvata Sirpin sisäisen rauhan, ja hänen puolisonsa Raino lähtee Vuorimaahan neuvottelemaan sotilaallisesta avusta. Iisipin pyrkimyksiä vastustamaan nousee myös Metallin jumalan entinen ylipappi Dotar, joka saa todeta niittävänsä sitä, mitä on kylvänyt.

9 789528 002604